

บทวิจารณ์ภาพยนตร์

เรื่อง ONE DAY : 20 ปีของวันระหว่างเรา

179

วรัลक्षण กกล้าสุนธ์*

จะเกิดอะไรขึ้น หากเพื่อนสนิทที่คุณตกหลุมรัก กลับเป็นได้มากที่สุดเพียงแค่ “เงารูบววยากคว่ำจับ” ข้างกาย มันคงเป็นประสบการณ์ที่รวมทั้งความโชคดีและโชคร้าย เป็นความทรงจำที่ควรเก็บรักษาพอกๆ กับควรหลงลืมซึ่งบนโลกใบนี้ คงมีผู้คนจำนวนไม่น้อยเลยที่เดียวที่เคยมีประสบการณ์ร่วมหรือไม่มีก็มีความทรงจำที่คาบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทำนองนี้ พลัดตห่างรัก แนวนอบรักเพื่อนสนิทหรือเพื่อนสนิทคิดไม่ซื่อจึงถูกใช้ซ้ำอย่างสม่ำเสมอ แต่ละเรื่องยังกวาดทั้งกระแสดและรายได้ไปไม่น้อย

*อาจารย์ประจำ ภาควิชาภาพยนตร์และสื่อดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
110/1-4 ถ.ประชาชื่น หองสองห้อง หลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 อีเมลล์ : ball_room@hotmail.com

5 ปีที่ผ่านมา มีหนังรักที่สร้างปรากฏการณ์ด้วยการคว้าทั้งกล่องและรายได้จากพล็อตแอบรักเพื่อนอยู่หลายเรื่อง หลายสัญชาติ อาทิ The Solitude of Prime Numbers (อิตาลี, 2010) , You Are the Apple of My Eye (เกาหลีใต้, 2011), One Day (อเมริกา, 2011), Architecture 201 (ญี่ปุ่น, 2012) และเรื่องล่าสุด Celeste and Jesse Forever (อเมริกา, 2012) หนังนอกกระแสที่ Rashida Jones ร่วมเขียนบทและแสดงนำก็ได้รับคำชมอย่างถล่มทลายทั้งจากคอหนังอินดี้และกระแสหลัก ในภาพยนตร์ 5 เรื่องที่กล่าวถึงข้างต้น 3 เรื่องแรกเป็นภาพยนตร์ที่สร้างจากนวนิยายชายเดี่ยวเดียวกัน โดยผู้เขียน นวนิยายต้นฉบับได้ร่วมเขียนบทภาพยนตร์ดัดแปลงด้วย นั่นคือ The Solitude of Prime Numbers เขียนโดย Paolo Giordano, You Are the Apple of My Eye เขียนโดย Giddens Ko และ One Day เขียนโดย David Nicholls

180

One Day มีชื่อภาษาไทยว่า วันเดียว...วันนั้น...วันของเรา (ฉบับนวนิยายถูกแปลเป็นภาษาไทยโดย นพดล เวชสวัสดิ์ ในชื่อ One Day หนึ่งวันนิรันดรรัก) เป็นเรื่องราวความรักของ เอ็มมา มอร์ลีย์ กับ เด็กซเตอร์ เมย์ฮิว ที่เริ่มต้นขึ้นในปี 1988 หลังเรียนจบ ชีวิตทั้งดีและร้ายในช่วงเวลาของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ของทั้งคู่ ดำเนินไปพร้อมกับความสัมพันธ์ที่อบอุ่น เหนียวแน่น ทว่ากระท่อนกระแท่นตลอดระยะเวลา 20 ปี โดยมีไฮไลต์อยู่ที่วันนักบุญสวิตินหรือวันที่ 15 กรกฎาคมของทุกปี หนังสือนี้มีความยาว 107 นาที ในขณะที่นวนิยายปกอ่อนต้นฉบับซึ่งเขียนขึ้นในปี 2009 มีความหนา 435 หน้า ภายใต้อ่านไขด้านเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด ผู้เขียนบทจึงเลือกเล่าเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเอ็มมาและเด็กซเตอร์ในวันที่ 15 กรกฎาคมของทุกปี และตัดตัวละครที่ไม่จำเป็นต่อเส้นเรื่องหลักออกไปจนหมด ก่อนจะใช้บทสนทนาในการร้อยเรียงเหตุการณ์และตัวละครที่ “เลือกแล้ว” เข้าด้วยกันอย่างชาญฉลาด ทั้งนี้ผู้เขียนบทยังได้ใช้เทคนิคต่างๆ ทางภาพยนตร์เพื่อรักษาอารมณ์ห่วงของความสัมพันธ์ที่เป็นเส้นเรื่องหลัก เส้นหัวของตัวละคร และบรรยากาศของยุคสมัยที่เป็นฉากหลังของเรื่องเอาไว้ได้เป็นอย่างดี

โดยภาพรวม One Day ฉบับหนังนั้นชื่อตรงต่อนวนิยายต้นฉบับเป็นอย่างมาก ไม่มีการตีความใหม่ ไม่มีการเปลี่ยนเส้นเรื่องหลักและตัวเอก แถมยังเลือกใช้มุมมองในการเล่าเรื่องตามแบบนวนิยาย คือเล่าผ่านมุมมองของเอ็มมาสลับกับเด็กชเตอร์ไปตลอดทั้งเรื่อง อย่างไรก็ตาม หนึ่งเลือกที่จะเปิดเรื่องต่างไปจากนวนิยาย โดยเปิดเรื่องที่ปี 2006 ซึ่งเป็นปีที่ เป็นจุดหักเหครั้งใหญ่ของเอ็มมาและเด็กชเตอร์ ก่อนจะพาผู้ชมย้อนกลับไปยังจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์ทั้งหมด นั่นคือคืนวันรับปริญญาของทั้งคู่ การทำความรู้จักกันในรั้วมหาวิทยาลัย ก่อนจะชวนกันกลับไปยังห้องพักของเอ็มมา

ในฉากนี้ เอ็มมาตกลงรับข้อเสนอของเด็กชเตอร์ที่ว่า “เราเป็นแค่เพื่อนกันก็ได้” เส้น Friend Zone จึงถูกขีดขึ้นอย่างชัดเจน ในขณะที่ในนวนิยายกว่าเราจะจะได้ยินข้อเสนอนี้จากปากของเอ็มมาก็เป็นช่วงท้ายของนวนิยายแล้ว ซึ่งหากมองในแง่ของโครงสร้างของบท เป็นเรื่องดีที่คนเขียนบทย้ายคำพูดนี้มาอยู่ในฉากนี้ และเปลี่ยนให้เด็กชเตอร์เป็นคนพูด เนื่องจาก 1) มันทำให้เอ็มมาขาดความมั่นใจในตัวเองมากยิ่งขึ้น และดูแตกต่างจากเด็กชเตอร์มากขึ้น และ 2) เมื่อคนดูรับรู้ถึง “สถานะ” ที่ทั้งคู่ตกลงกันไว้ตั้งแต่ฉากนี้ ก็ทำให้ผู้เขียนบทสามารถเดินเรื่องไปสู่ความขัดแย้งใหม่ๆ ได้เลย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องชีวิตการทำงาน

ที่ตกต่ำ น่าผิดหวังของเอ็มมา ซึ่งสวนทางกับชีวิตที่ล่องลอย แต่ไปได้สวยของเด็กเซเตอร์ หรือการเปิดตัว เอียน คอมมีเดียหนุ่มๆ ที่ต่อมากลายเป็นผู้ชายเพียงคนเดียวในเรื่องที่เอ็มมาคบหาด้วยอย่างจริงๆ จังๆ

ในฉบับนวนิยาย การขาดความมั่นใจในตัวเองของเอ็มมา ไม่เพียงทำให้เธอไม่กล้าที่จะเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงหรือเข้าหาเด็กเซเตอร์เหมือนผู้หญิงคนอื่นๆ แต่ยังทำให้เธอเลือกคบกับผู้ชายที่ (เธอคิดว่า) อยู่ในระดับเดียวกันหรือด้อยกว่าจำนวนหนึ่ง และไปไกลถึงขั้นมีความสัมพันธ์แบบลับๆ กับเพื่อนครูที่มีภรรยาอยู่แล้ว แนนอนว่า ฉบับนี้จะได้ตัดผู้ชายไว้โปรไฟล์พวกนั้นออกไปจนหมด และเอาความสัมพันธ์ที่น่าผิดหวังทั้งหลายในชีวิตของเอ็มมา มารวมไว้ที่ เอียน เพื่อประหยัดเวลาในการเล่า รักษาภาพลักษณ์ของเอ็มมา และประคับประคองความรู้สึกที่เห็นอกเห็นใจที่คนดูมีต่อเธอเอาไว้ นอกจากนี้ตัวละครที่ถูกพูดถึงในนวนิยายแต่ไม่มีผลมากมายกับเส้นเรื่องหลัก เช่น พ่อแม่ของเอ็มมาและพี่สาวของเด็กเซเตอร์ ก็ถูกตัดทิ้งไป ในขณะที่ตัวละครที่นำไปสู่จุดวิกฤติต่างๆ อย่างแม่ของเด็กเซเตอร์หรือคัลลัม เพื่อนวัยเรียนของเด็กเซเตอร์ที่เป็นเศรษฐีใหม่ ก็ถูกเล่าอย่างกระชับ เท่าที่จำเป็นเท่านั้น

อย่างไรก็ดี อย่างที่บอกไว้ข้างต้นว่า แม้จะมีการตัดเรื่องราวและตัวละครออกไปมากมาย (ซึ่งบางเหตุการณ์ที่ถูกตัดไปนั้นก็น่าเสียดายสำหรับคอหนังรัก เช่น ตอนที่เด็กเซเตอร์เขียนจดหมายสารภาพรักจำนวน 11 หน้าในปี 1990 แต่สุดท้ายโชคชะตาก็เล่นตลก ทำให้จดหมายรักฉบับนั้น เดินทางไปไม่ถึงมือของเอ็มมาผู้โชคร้าย) แต่ผู้เขียนก็ใช้ประโยชน์จากบทสนทนาในการเล่าเรื่องและให้ข้อมูลต่างๆ ที่ถูกตัดออกไปกับคนดูได้อย่างสิ้นไหลและแนบเนียน มีบทสนทนาที่พูดน้อย แต่เล่าเยาะอยู่หลายช่วงหลายตอน ทำให้คนดูสามารถเชื่อมโยงและปะติดปะต่อเรื่องราวเองได้โดยไม่งงและไม่รู้สึกว่าได้พลาดอะไรไป

สิ่งที่มีเสน่ห์มากๆ และเป็นส่วนหนึ่งที่ดีมากของฉบับนี้ คือการเลือกนักแสดงนำได้ดีมาก ทั้ง Anne Hathaway ที่รับบทเอ็มมา Jim Sturgess ที่รับบทเด็กชเตอร์ และ Patricia Clarkson ที่รับบทแอลิสัน แม่ของเด็กชเตอร์ เนื่องจากเคมีของนักแสดงที่เข้ามาแน่นเข้ากันได้ดีและมีเสน่ห์มาก จนทำให้คนดูเชื่อและอินไปกับเรื่องได้อย่างง่ายดาย โดยเฉพาะฉากที่ต้องใช้สายตาหรือภาษากายในการแสดงความรู้สึกที่ซ่อนไว้และไม่สามารถพูดออกมาตรงๆ ได้อย่างฉากที่ทั้งคู่ใช้เวลาอยู่ด้วยกันบนชายหาด หรือฉากที่คุยกันบนดาดฟ้าในวันแต่งงานของเพื่อนสมัยมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ การออกแบบเสื้อผ้า ทรงผม และการออกแบบงานสร้าง ก็มีเสน่ห์ไม่แพ้กัน เพราะมีการเก็บรายละเอียดตามวัยและยุคสมัยที่ตัวละครก้าวผ่านได้เป็นอย่างดี สิ่งหนึ่งที่ผู้เขียนบทความชอบมาก คือพัฒนาการของ props ที่อยู่บนโต๊ะเขียนหนังสือของเอ็มมา ที่เริ่มจากพิมพ์ดีด และค่อยๆ เปลี่ยนไปเป็นคอมพิวเตอร์รุ่นต่างๆ

อย่างไรก็ดี การที่เหตุการณ์ในแต่ละชิ้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในวันที่ 15 กรกฎาคม หรือ “วันของเรา” เท่านั้น มันทำให้ผู้ชมที่ไม่เคยอ่านหนังสือบางคนเข้าใจผิด คิดว่าวันที่ 15 กรกฎาคม เป็นวันเดียวหรือครั้งเดียวในรอบปีที่เอ็มมา กับเด็กชเตอร์ ได้เจอกัน ตลอดระยะเวลา 20 ปี “วันของเราในหนัง” จึงมีความสำคัญเทียบเท่ากับวันวาเลนไทน์ หรือวันคริสต์มาสของคนทั่วไป คือเป็นวันที่ตัวละครรวมถึงคนดูตั้งหน้าตั้งตารอ และคาดหวังว่ามันจะมีอะไรที่พิเศษไปจากวันธรรมดา ในขณะที่ในนวนิยาย เอ็มมา และเด็กชเตอร์ เจอกันและใช้เวลาอยู่ด้วยกันบ่อยครั้ง แต่ทุกครั้งที่ทั้งคู่เจอกันในวันธรรมดาที่ไม่ใช่วันของเรา ก็จะมีปัญหาและความขัดแย้งจากความแตกต่างและไม่ลงรอยเกิดขึ้นเสมอๆ ชีวิตของเอ็มมา และเด็กชเตอร์ (ก่อนที่จะลงเอยกัน) ในนวนิยายจึงหดหู่ ลึกลับ และเต็มไปด้วยความทุกข์ “วันของเราในนวนิยาย” ดูจะเป็น “วันเดียวหรือครั้งเดียวในรอบปี” ที่เอ็มมา กับเด็กชเตอร์ ยอมพักยก ปลดปล่อยความทุกข์ (ชั่วคราว) และเปิดรับ ความสุข (ที่อาจเกิดขึ้น) ในวันที่สำคัญกับทั้งคู่ วันของเราในหนังสือจึงมีความสำคัญและมีความหมายมากกว่า แต่ก็สลดหดหู่กว่าในหนังเป็นกอง

แต่ไม่ว่าวันเดียว วันนั้น ของเอ็มมาและเด็กชเตอร์จะเป็นแบบไหน เราก็คงจะปฏิเสธไม่ได้ว่า การมีใครสักคนที่เข้าใจ ร่วมผจญภัยและเติบโตผ่านร้อนผ่านหนาวไปด้วยกันนั้น เป็นเรื่องที่น่ายินดี แม้ว่าคนๆ นั้นจะเป็นได้มากที่สุดเพียงแค่ “เงาวบวาบยากคว่ำจับ” - อย่างที่เอ็มมาเคยพูดถึงเด็กชเตอร์ไว้ในบทกวีของเธอ - ก็ตาม